

4.5. Falsk forklaring og falsk anklage (straffelovens §§ 158-165)

4.5.1. Gældende ret

Straffelovens kapitel 17 om falsk forklaring og falsk anklage (§§ 158-165) kan inddeles i tre grupper: falsk forklaring for retten (§§ 158-60), falsk erklæring til brug for det offentlige (§§ 161-163) samt falsk anklage og klagemål (§§ 164 og 165). Kriminaliseringen på disse områder har baggrund i hensynet til beskyttelse af samfundets interesse i at kunne stole på de oplysninger, der meddeles retterne og den offentlige forvaltning, idet de tjener som grundlag for retternes afgørelser og forvaltningens dispositioner. Usandfærdige udsagn indebærer risiko for urigtige afgørelser.

Efter § 164, stk. 1, straffes den, der afgiver urigtige oplysninger til offentlig myndighed med forsæt til, at en uskyldig derved bliver sigtet, dømt eller undergivet strafferetlig retsfølge for et strafbart forhold. § 164, stk. 2, retter sig mod den, der tilintetgør, forvansker eller bortskaffer bevis eller tilvejebringer falsk bevis med forsæt til, at nogen derved sigtes eller dømmes for et strafbart forhold. Straffen er i begge tilfælde fængsel indtil 6 år. Foretages en handling som nævnt i stk. 1 og 2 med forsæt til, at den pågældende selv eller en anden med dennes samtykke derved bliver sigtet, dømt eller undergivet strafferetlig retsfølge for et strafbart forhold, som den pågældende ikke har begået, er straffen efter stk. 3 bøde eller fængsel indtil 1 år. I § 164, stk. 4, åbnes mulighed for, at der efter den forerettedes begæring i dommen kan træffes bestemmelse om, at domsslutningen og så meget af domsgrundene, som retten skønner fornøden, ved offentlig foranstaltning skal kundgøres i en eller flere »offentlige tidender«.

Straffelovens § 165 retter sig mod den, der til offentlig myndighed anmelder en strafbar handling, der ikke er begået, og den, der til sådan myndighed indgiver falske klagemål. Straffen herfor er bøde, fængsel indtil 4 måneder eller under skærpende omstændigheder fængsel indtil 1 år.

Om forarbejderne til §§ 158-165 henvises til betænkningens side 591 ff.

4.5.2. Straffelovrådets overvejelser

Straffelovrådet foreslår under hensyn til sammenhængen med de beslægtede bestemmelser i §§ 162 og 163, at strafmaksimum i §§ 164, stk. 3, og 165 reduceret fra 1 års fængsel til 6 måneders fængsel, idet den delte strafferamme i § 165 samtidig foreslås afløst af én strafferamme (»bøde eller fængsel indtil 6 måneder«).

Om Straffelovrådets overvejelser henvises til betænkningens side 57, 591 og 594-595.

4.5.3. Justitsministeriets overvejelser

Justitsministeriet kan tilslutte sig forslaget fra Straffelovrådet om en nedsættelse af strafmaksimum i § 164, stk. 3, og § 165. Der er ikke herved tilsigtet ændringer i det hidtidige udmålingsniveau.

Der henvises til lovforslagets § 1, nr. 33 og 35, samt bemærkningerne hertil.

4.6. Forbrydelser vedrørende bevismidler og penge (straffelovens §§ 166-179)

4.6.1. Gældende ret

Straffelovens kapitel 18 omhandler »forbrydelser vedrørende penge« (§§ 166-170). Straffelovens 19. kapitel (§§ 171-179) omhandler »forbrydelser vedrørende bevismidler«. Disse forbrydelser kan inddeles i tre grupper af strafbare forhold: dokumentfalsk (§§ 171-172), andre dokumentforbrydelser (§§ 173-175 og 178) og mærkeforbrydelser (§§ 176-177 og 179).

Straffelovens §§ 166 og 167 indeholder bestemmelser om forsætlig pengefalsk. Efter § 166, stk. 1, straffes den, som eftergør eller forfalsker penge for at bringe dem i omsætning som ægte, eller som i samme hensigt forskaffer sig eller andre eftergjorte eller forfalskede penge. Som det fremgår, er pengefalsk efter § 166 fuldbrydet på et tidligere stadium end dokumentfalsk, der kræver, at der er gjort brug af dokumentet. Den, som ikke kan straffes efter § 166, kan efter omstændighederne straffes efter § 167 for udgivelse af eftergjorte eller forfalskede penge. Normalstrafferammen er efter begge bestemmelser fængsel indtil 12 år.

Normalstrafferammen fraviges på to punkter. For det første er maksimumstraffen efter § 166, stk. 2, fængsel indtil 4 år, såfremt forfalskning er sket ved at formindske værdien af gangbar mønt. For det andet kan straffen efter § 167 gå ned til bøde, såfremt udgiveren har modtaget falske penge i god tro.

Straffelovens § 171 indeholder lovens definition på dokumentfalskforbrydelsen, mens § 172 indeholder strafferammen for dokumentfalsk. Derudover supplerer bestemmelserne i §§ 173-175 dokumentfalskbestemmelsen i § 171.

Straffelovens § 177 omhandler brug af eftergjort eller forfalsket stempelpapir, stempelmærker, andre til berigtigelse af offentlige skatter og afgifter tjenende mærker samt postfrimærker. Straffen er fængsel indtil 8 år.